СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 297. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 22. грудня, 1926. VOL. XXXIV. No. 297. Jersey City, N. J., Wednesday, December 22. 1926. THREE CENTS.

СТРАШНА КАТАСТРОФА НА РІЦІ ГУДСОНІ

30 РОБІТНИКІВ ПОТОНУЛО НА ЛОДЦІ, ІДУЧИ ДО РОБОТИ.

НЮ ИОРК, 20. грудня. — З причалу на 96-ій Вулиці на ріці Гудсоні виїхала о годині 6. рано моторова лодка, яких 42 стопи довга, везучи на собі коло 60 людий до фабрики на лівому березі Гудсона. В якийсь час опісля, не цілих сто ярдів від берега, лодка, попавши на кригу леду, чи з якоїсь другої причини, наповнилася водою, а далі й зовсім перевернулася на хребет.

Нещасна подія случилася ще за ранішної темноти, так що з берега її ніхто не бачив. Доперва, як лодка не приїхала на другий беріг ріки, вислано за нею другі лодки. Пробираючися з трудом межи кригами леду, сі найшли богато робітників на кригах леду, стрінули богато тіл потоплених, а відтак і моторову лодку, пливаючу безвладно серед криг, сподом до гори.

Вона вся була наповнена тілами зловлених немовби в пастці людий. Рахують, що є там коло 30 душ. Кілько втонуло з тих, що вирвалися з лодки, покищо незвісно.

Більша часть робітників се були Мурини, що їхали на роботу. Перед відїздом лодки вони забавлялися й загрівалися на причалі, співаючи й танцюючи, щоби загрітися на морозі.

Кажуть, що межи робітниками був Вилием Каскаден, син богатого фабриканта міхів, студент Колумбійського університету, який став на роботу лишень на те, щоби пізнати з першої руки життя робітників.

Межи роспізнаними погибшими подають: Йосифа Добрянського й Михайла Білявського.

АМЕРИКА ОБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ НА МОЖЛИВУ ВІЙНУ.

ВАШИНГТОН, 20. грудня. — Середно-американська република Панама зробила зі Злученими Державами угоду про взаїмні зобовязання на случай якоїсь війни. Панама зобовязалася сим договором виступити на случай війни проти Злучених Держав по стороні Америки.

Договір уважається великим добутком американської дипльоматії.

УРЯДОВИ ВЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ ДИСКУСІЯ ЗА ДОВГИ ФРАНЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 20. грудня. — Федеральні урядники заявляють, що дискусія над сплачуванням воєнних довгів ріжних держав, головно Франції, яку розвели професори Колумбійського університету в Ню Йорку, ставить уряд у дуже неприємне положення.

Професори порадили були урядови скликати межинародну конференцію для розглянення питання сплати межинародних довгів.

БОРОТЬБА В РОБІТНИЧІЙ ЮНІЇ.

НЮ ЙОРК, 20. грудня. — Завтра починається тут в стейтовім суді росправа проти деяких урядників юнії електричних робітників, яким члени юнії закидують заговір обрабувати касу юнії, в якій є тепер 268,000 долярів. Суд почав слідство на основі заприсяженого зізнання Юліяна Тимка, члена сеї юнії.

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ У ҐАРАЖУ.

ТРЕНТОН, Ню Джерзі, 20. грудня. — В одному місцевому ґаражу повстав з невідомої причини пожар, в якому згинуло троє людий, занятих там тоді направою автомобілів.

Один пожарний сторож побачив полумінь добуваючуся з даху ґаражу, і накрутив алярмовий сиґнал. Коли пожарники приїхали до ґаражу, вони найшли в одному куточку ґаражу два тіла, спалені до непізнання, а тіло третого робітника в румовищах спаленого авта.

АҐЕНТ ПРОГИБІЦІЇ ВІВ САЛУН.

НЮ ЙОРК, 20. грудня. — Перед федеральним судом, що розсліджує виконування прогибіції, виступав тут з зізнаннями Ралф Бикел, спеціяльний прогибіційний аґент, який заявив, що федеральний уряд вів на 44-ій Вулиці власний салун, щоби пізнати бутлеґерів та видавати їх судови. Кошти сього салуну платив уряд.

БАНКИР ЗАСУДЖЕНИЙ НА 15 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

НЕШВИЛ, Тенесі, 20. грудня. — Е. Е. Ґріна, президента банку Френклин Нешенел Бенк, засуджено нині на 15 літ вязниці за те, що він довів вкладачів банку до утрати пів мілоіна долярів.

ТРОХ ЛЮДИЙ ПЕРЕПЛИЛО ОКЕАН В СЛАБІЙ ЛОДЦІ.

НЮ ЙОРК, 20. грудня. — Нині приїхав сюди до Америки через Атлантик вітрильний кораблик всего 42 стопи довжини, з трома людьми залоги. Корабель виплив з Норвеґії, поплив до Ґренляндії, а звідти до Бостону й до Ню Йорку. Моряки сього корабля виїхали зі спеціяльною ціллю доказати світови, що погляди деяких учених, немовби Америку відкрив для білих не Колумб, а норвезький ватажок Ериксон на кілька століть до Колумба, зовсім можливі.

ЦІЛИЙ ЯПАН СУМУЄ ЗА МІКАДОМ.

ТОКІО, 20. грудня. — Терпіння умираючого мікада викликали в цілім краю смуток. Державна машина не функціонує як слід, бо всі міністри знаходяться біля мікада. По склепах люде не купують, а театри порожні. Побожні люде ходять над море або до святинь і моляться до Будди, щоби продовжив життя мікада.

ЦІКАВІ ВИКЛАДИ Д-РА КЛОДНИЦЬКОГО В ШИКАҐО, ІЛЛ.

Др. В. Клодницький з Міннеаполіс, Мінн., відомий зі своєї громадянської праці і з писань в нашім орґані, дає в Шикаґо, Ілл., почавши від 21. грудня публичні лекції на тему: **Історичний розвій державної думки.**

Виклади на ту тему будуть відбуватися щоденно до 27 грудня вечером, в галі при **Ірі-Рабей.** Вступ 25 центів.

Українське шикаґовське громадянство заінтересується певно тими цікавими викладами і возьме в них громадну участь.

ЗАБИЛИ УКРАЇНЦЯ ЗА ПОЛЬСЬКУ ГУСКУ.

Гр. Катерина Бандас переслала нам листа з краю, в якім її повідомляє дочка Варвара, що в Сухівцях в Галичині наказний польський війт забив її 15-літнього брата, а сина гр. К. Бандас. А було воно так:

На вигоні бавилися хлопці, а між ними покійний Микола. Хлопці пасли коні і кидали грудами на річку, на якій пливали гуси. Одна така груда поцілила в гуску, яка належала до війта і забила її. Коли о тім донесли війтови, він забрав Миколу до арешту і там побив його так сильно, що бідний Микола віддав духа.

Прийшла жандармерія, списала протокол, були і з суду і перевели комісію, ще й тіло краяли, але нічого не сказали. Війтови нічого не сталося, бо він Поляк.

Ось такі гаразди має наш нарід під Польщею.

НА НАУКУ ТЕЩАМ.

Пекло в хаті мав Франц Образа в Лодзі зі своєю тещею Антоніною Беднарок. Така була сварлива, така докучлива, що оноді зять доведений до розпуки, повалив тещу до землі, витягнув їй язик і відтяв ножем. Зятя арештовано, а теща чується яко-тако, але не може... говорити і скаржитись. Инші тещі нехай беруть собі науку з того і менше мелють язиком, бо біда не спить.

ЗГОРІЛО СЕЛО.

В ночі 3 м. м. згоріло до тла село Демня над Дністром. Пожежа тривала від 8 год. вечера до 3 по півн. Шкоди великі.

МІСТ ПОБУДОВАНИЙ В ШЕСТИ ГОДИНАХ.

З італійського міста Ферари повідомляють, що там виконано надзвичайну інжинірську штуку на ріці Ремо. А саме поставлено залізний міст ваги 1,000 тон і довготи 152 метрів на протязі шести годин.

ГРУДЕНЬ МІСЯЦЬ „ПРОСВІТИ"

—o—

ПАМЯТАЙМО, ЩО В МІСЯЦЮ ГРУДНИ ПРИПАДАЮТЬ УРОДИНИ НАЙСТАРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ.

В ТІМ МІСЯЦЮ ВІДНОВЛЯЄМО ВКЛАДКИ, ЯКІ ВИНОСЯТЬ $2, А ЗА ЯКІ ОДЕРЖУЄМО КАЛЕНДАР І КНИЖКИ „ПРОСВІТИ" І СКЛАДАЄМО ОСІБНИЙ ДАР НА ПОТРЕБУ ПОШИРЕННЯ ПРОСВІТИ МІЖ НАШИМ НАРОДОМ.

ВКЛАДКИ І ЖЕРТВИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА СЛІДУЮЧУ АДРЕСУ:

OBYEDNANYE

P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

ЛОВИ НА ДІТЕЙ.

17 і 18 жовтня у Києві уряджено „облаву" на безпритульних дітей, з яких рекрутуються молоді злодії. За два дні захоплено по ріжних катакомбах і смітниках 320 дітей. Всі вони хорі на ріжні хороби: коросту, парші, трахому, венеричні хороби і т. п. Одного хлопця знайшли в підвалі безпритомним від „міліярду воший", які його обсіли і зовсім знеселили. Дітей „посортували" і „в супроводі дружинників та міліціонерів" порозвозили „ваговозами" по дитячих будинках. Багато безпритульних зачувши облаву, напередодні її втікли з Києва. Серед затриманих дітей є такі, що мають батьків у місті, і їх повернено домів.

ЗАВЧАСУ ПРИВЧАЮТЬ.

В жіночій школі в Корці не осталось вже навіть української мови як предмету. Тепер патріотичні вчительки добираються до душ дітвори. 28. IX. ц. р. учителька „наставниця" 2-ої кляси жіночої школи замкнула в школі й оставила без обіду всіх малих дівчаток православних за те, що 27. IX. в православне свято не прийшли до школи. І це не перший та мабуть і не останній випадок. За свою віру привчають змалку сидіти під замком, дарма, що хваляться конституцією.

ЗГОРІВ ХЛОПЧИНА.

В селі Черкаси, коло Львова сталося таке: Господар Мирон Павук хотів скоро висушити лен і тому зложив його на пекарській печи, в якій опісля напалив. Його 13-літний син положився при тім льні і заснув. Але наслідком горячі лен на печі занявся і велика полумінь обняла хлопця. Заким угашено огонь, хлопець спалився на вуголь. Переляканий Павук, обаваючися клопотів ізза неосторожности, обвинув спаленого трупа в верету і сховав в коморі. Але вістка про огонь в хаті Павука облетіла село і жандарм прийшов до Павука на слідство. Оглядаючи хату і сіни, зовсім припадково заглянув до комори і відкрив трупа хлопця. От і Павук буде мати клопіт.

НЕЛЮДЯНИЙ ГОСПОДАР.

В Верхні коло Калуша в господаря Михайла Гошовського служила 17-літна дівчина Настуня Мендела. До неї ходив 20-літний парубок Іван Свистун. Оноді в ночи господар вийшов на подвіре і побачив Настуню з парубком. Мабуть за це Настуня зазнала такого добра, що два дні пізнище втікла від Гошовського. Сусіди бачили її, як пішла над ріку Болехівку. Коли не вертала, зачали за нею шукати і знайшла на березі її сорочку, а подальше в ріці її трупа. Дівчина втопилася. — Наші люди поводяться густо-часто не полюдяному з наймитами і наймичками. Замісць дівчину повчити і напровадити на добру дорогу — Гошовський так поводився з нею, що дівчина відобрала собі життє.

ЩОБ ТІЛЬКИ НЕ БУЛО УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.

Українська делеґація в справі шкільництва була у куратора й 14. IX. ц. р. Куратора не було і делеґацію приняв його заступник п. Фляшинський, візитатор народніх (повшехних) шкіл. Між инщим була порушена справа шкіл, на котрі українське населення подало декларації українською викладовою мовою і зокрема справа рекурсу громадян с. Жидачина, луцького повіту, на неправне переоблення там української школи на польську. Як на одну з причин було в рекурсі вказано, що кураторія не оголосила в належному терміні свого рішення в ґміні. Візитатор Фляшинський з великим обуренням зазначив, що це є „кламство (брехня), ктуреґо он бардзо не любі", бо він має відносне поквітовання ґміни. Делеґація рішучо заперечила це. Тоді візитатор, обурений, показав делеґації поквітовання. Дійсно поквітовання було з дня 21. VIII. 25 р. ч. 4820, з печаткою ґміни і підписом війта. Знаючи добре підпис війта, делеґація відразу зауважила й сказала візитаторови, що підпис підроблений. Для більшої певности, делеґація, повернувши домів, навела справку у ґміні (Рожище) й довідалася, що у ґміні такого поквітовання ні у входящих ні у виходящих нема і що війт нічого подібного не підписував. — Але школу переробили на польську.

ПАПА ВИСТУПАЄ ПРОТИ ФАШИСТСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

РИМ, 20. грудня. — На засіданню секретної консисторії, на якім іменовано двох нових кардиналів, а між ними нунція для Польщі, говорив папа про відносини католиків в Франції, згадав про переслідування в Мексико, а найбільшу часть своєї промови присвятив Італії, яка, як зазначив папа, є йому з ріжних причин найдорозша.

Папа підніс заслуги Муссолінія і висказав свою радість з приводу того, що атентат на його життя скінчився ще й тим разом невдачею. Папа зазначив, що виходить, що Муссоліні назначений до проводу Божим Провидіннєм та що напад на його життя є нападом на італійський нарід.

Піднісши так високо, як ще ніколи, особу Муссолінія, папа висказав свій погляд на державу фашистів, яка не знайшла в него апробати. Папа сказав, що держава фашистів монополізує і абсорбує всі прояви життя і через те робить з держави остаточну ціль; істнуючу саму для себе, а горожан вважає тільки як средство для тої цїли.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОСЛІДНИК ПРОПАВ В АЗІЇ.

МОСКВА, 20. грудня. — Пропав слід по Миколі Рериху, президенті музея того самого імени в Ню Йорку. Рерих пропав десь в Росії або Азії. В серпни робив розкопи в хінській частині Туркестану і попав в конфлікт з тубильцями в місті Кашкір.

Про Рериха подають, що він віднайшов підчас своєї експедиції в Тибеті будійську хроніку, в якій згадується про Ісуса Христа, як він відбув в молодім віці подорож до Індії. Подорож до Азії відбув він тепер головно тому, щоби набрати свіжих вражінь для картин, які він задумував малювати. Рерих є відомим російським малярем.

ФРАНЦІЯ КАЖЕ, ЩО ДОВГІВ НЕ ЗАПЛАТИТЬ НІКОЛИ.

ПАРИЖ, 20. грудня. — Проект колюмбійського університету в Ню Йорку, щоби перевести публичну дискусію між европейськими мужами науки а американськими в справі квестії воєнних довгів, не викликав великого зацікавлення в Франції. Преса підносить тільки те, що цей маніфест забє ще й ті малі шанси, які були в парляменті за ратифікацією договорів в справі сплати довгів. Вона заявляє далі, що треба ще трохи підождати, а сама Америка прийде до переконання, що її нема чого надіятися сплати довгів, бо Европа їх ніколи не заплатить.

ВКУСИЛА ЯБЛОКО І ЗНАЙШЛА БРИЛЯНТ, ВАРТОСТИ $2,000,000.

ПАРИЖ, 20. грудня. — Дівчина, яка робила порядки в покоях малої париської гостинниці, дуже здивувалася, а навіть перелякалася, коли витягнувши з валізки гостеви аблоко, вкусила його і натрафила зубами на девять каратовий прекрасний брилянт. Перелякана повідомила про те господиню, а господиня поліцію. Коли зявилася поліція, поспитала вона чемненько того, що наняв кімнату: як смакує яблоко. По тих словах приарештувала вона Леона Кавфера і Еміля Совтера, двох молодих хлопців літ коло 20, з яких один служив при аеропланах в мароканській війні. Показалося, що це вони були тими вломниками, які дісталися до шантильонського музею і викрали звітам отсей брилянт, званий Гренд Конде, який вартує $2,000,000, а попри него забрали ще богато инших дорогоцінностей.

ФЕРДИНАНД, КОРОЛЬ РУМУНІЇ ХОЧЕ АБДИКУВАТИ.

ПАРИЖ, 20. грудня. — Достовірні жерела подають, що румунський король Фердинанд заявив в присутности прибічної ради, на якій були присутними королева Марія, премієр Авереску, Джон Братіяну, ґенерал Коанда і другі визначні особи, що він хоче зречися престола і посвятити решту життя виключно своему лихому здоровлю. Король заявив, що його бажанням є передати наслідство престолонаслідникови Каролеви.

Кажуть, що король подав свою децизію в дуже рішучім тоні, який здивував всіх з огляду на хоробу короля.

Проти цеї децизії бореться королева Марія, яка хоче стати реґенткою і яка з Каролем в дуже напружених відносинах. Кароль знова заявив, що він повернув би до Румунії і став би королем тільки тоді, колиб наступило анульовання його супружа з грецькою княжною Геленою, а до влади в краю прийшло демократичне правительство на чолі з професором Йорґаном.

ПЕРЕРІЗАВ ГОРЛО МАЙОРОВИ ПОМАРІЧІ, ЯКИЙ ПОМАГАВ НОБІЛЕВИ.

РИМ, 20. грудня. — Якийсь замаскований бандит напав на мейора Помарічі в ночі, коли той їхав спальним возом з Неаполю до Потенци. Майор хотів боронитися, а бандит вхопив його за горло і потягнув ножем. Метушню зачули другі подорожні і бандит втік. Майора відвезено до шпиталю в Неаполю, де він дожидає кождої хвилі смерти.

Помарічі був одним з найкращих і найздібнійших італійських офіцирів, відомим тепер головно з того, що був головним помічником ґенерала Нобіле, коли той будував славний аероплян Норґе, який перелетів північний бігун.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩОБИ БЕЗГЛУЗДЯ НЕ ВОСКРЕСЛО

На послідній сесії конґресу внесений був проєкт закона про реґістрацію чужинців, себто іміґрантів, які не стали ще американськими горожанами. Проєкт сей властиво не сходив з денного порядку конґресу ще з року 1922., коли він вперше появився на світі.

Проєктодавці домагаються, щоби кождий іміґрант, який не став американським горожанином, був обовязаний законом записуватися що певний час у реґістраційнім уряді, подаючи в сей спосіб урядови докладну евіденцію зі свого життя, переїзду, зарібків, праці, і таке инче.

Хоча, завдяки протестам проти нього, сього проєкту в послідній сесії конґресу не розглядано, здається через протести зі сторони громадянства, всеж таки, як тепер доносять з Вашинґтону, там знова появилися люди, які хочуть відгребати похованого та пустити його ходити опиром по світу. Сим разом прихильники реґістрації забираються до своєї акції потайки, не роблячи великого розголосу для своїх заходів. З тої власне й причини справа заслугує на увагу кождого приятеля іміґранта.

Проєкти реґістрації виходять зі заложення, що всякий чужинець, приїзджаючий сюди, є небезпечною людиною, яка пущена свобідно по краю, може наробити богато клопотів американській суспільности й урядови. Через те й треба його держати в карбах, контролювати, тримати під поліційним доглядом. Се становище грубо ображає не лишень всякого „чужинця", себто іміґранта, що вже має горожанські папери. Воно пятнує його теж як людину з моральним струпом.

Що більше, сей проєкт є небезпечний для американської свободи. Коли американське громадянство привикне до того, що одна ґрупа людий серед нього малаби підлягати поліційній системі, то таке громадянство не малоби нічого проти того, щоби й другу частину громадянства піддати під подібні тягарі, впрягти в подібні шори. За „чужинцями" можуть легко піти натуралізовані іміґранти, а відтак і деякі ґрупи або й всі роджені тут горожани.

З тої причини справи засипляти не можна. Протест громадянства повалив уже раз сей проєкт. Коли американські жандарми захочуть відновити його, протест може повалити його й в друге. Товариства іміґрантів у першій мірі покликані морально до таких протестів. Всякі іміґрантські політичні клюби мають тут зовсім природне поле до діяльности, хоча й другі товариства й орґанізації можуть певно зовсім правно скористати з одної з основних засад американської конституції, т. є. з права вношення петиций за чи проти якогось закона.

Корчинський Іван.

ВРАЖІННЯ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

(Продовженне)

Однокінкою удаюся на двірець і беру білет до Київа, оповідає далі мій товариш. За білет плачу 7.50 карбов. (3.25 дол.). На двірці з кожного кутка визирає нехарність, бруд. Всі вивіски й оголошення по українськи. Служба — носильщики, як теж й залізнична служба говорять по українськи — значить вповні „зукраїнізовані". Взагалі залізниці на Україні найкраще „зукраїнізовані", тому, що при залізниці служить мало Жидів і Москалів, а самі місцеві свідомі Українці. Вони становлять досить сильні орґанізації й до них влада ставиться з „респектом". Залізничники спеціяльних одягів не мають. Носять тільки „спеціяльні" кащкети з звіздою. На двірці роблять службу теж й салдати. В кожному поїзді їде їх теж чоловік 2—3 тому, що в поїздах часто лучаються випадки рабунку. Поїзди мають тільки треті кляси. Ваґони старі, ще з воєнних часів. В середині по крайности брудні. Залізницями в Рад. Союзі їздять найбільше жебраки й безпритульні, бо вони користуються безплатними білетами. На цьому тлі приходить часто-густо до сутичок між подорожніми і залізничою обслугою, бо багато людей, підшиваючись під права безпритульних, їздять залізницями без білетів — даром. В поїздах їдуть хорі (і то на заразливі хороби) враз з здоровими. Віддільних ваґонів тут нема. В ваґонах страшний натовп. Дуже тяжко добитися сидячого місця. Треба дві години наперед всісти до поїзду, щоб знайти для себе сидяче місце. Мені лучилася така нагода, щоб дійсно переконатися про ту невідрадну їзду поїздом. З купе висів один гість, а на його місце зараз же всів я, прождавши щось понад годину. В цьому самому купе їхали дві інтеліґентні жінки. Балакають між собою по українськи. До їхньої розмови вмішуюся й я. Одна з них звертається до мене й говорить: „Ви знаєте, на якому місці їдете та хто перед тим сидів? Перед хвилиною сидів на цьому місці хорий селянин, який вертав з шпиталю після операції рака. Він жеж хорий і на грудну недугу. Кашляв — погляньте скільки наплював на долівку". Чиж треба вам більше?... Написи в поїздах здебільша українські, задержалися однак ще й російські.

Залізничий шлях з Камянця до Проскурова дуже лихий. Поїзд ледви посувається. Лучаються часто нещасливі випадки. Рух, цебто їзда поїздів повільна. Нема тут добрих паровиків, все старе, передвоєнне. Нових спроваджують (головно з Німеччини) дуже мало. З Камянця до Проскурова поїзд їде 4 год., а до Київа аж 17 годин! На кожній майже станції поїзд обскакують цілі юрби майже нагих безпритульних дітей. Задовольняються всякого рода відпадками, які викидають їм подорожні. У ваґонах відвідують подорожніх часто жебраки і каліки, на яких глянути лячно.

Вкінці доїзджаємо до Київа. Ранок. Оглядаю двірець. Майже невідновлюваний. Щойно недавно правительство виасиґнувало велику суму гроша на вибудування нового двірця. На двірці теж не дуже чисто. Написи всі по українськи. Перед двірець заїзджають старі, брудні трамваї. Тільки деякі відновлені. В трамваю платиться за „участок" 8 коп. (16 ґр.).

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ СВЯЩЕНИКИ ПОВИННІ ВЗЯТИ УЧАСТЬ В ЦЕРКОВНІМ КОНҐРЕСІ.

Як бачу, то церковний конґрес в Филаделфії буде мати світський характер. Я не маю нічого проти того, але люди толкують собі це в той спосіб, що священики не беруть участи в конґресі тому, бо бояться суспензи з боку епископа. От таке вичитав я навіть у редакційній відповіди, в якій редакція подає, що мусить на разі задержати в тайні імена священиків-дописувателів, бо епископ за їх письма сейчас суспендувавби їх.

А моя думка така, що так не повинно бути. Принаймні на будуче треба старатися завести зміну ще й під тим оглядом. Бо від кого властиво залежний священик — від епископа чи від народу? Хто утримує священика і епископа? Коли нарід утримує, то й народу повинні вони слухати. Тут не давна Австрія і не Польща. Тут нарід є босом. А відомо, що бос, коли бачить, що робітник в шапі зле робить, звільняє того робітника, а шукає за кращим. Так і український нарід в Америці буде змушений поступити зі своїми епископами і священиками, коли вони не будуть поступати так, як цього вимагає добро нашого народа.

Як я мав нагоду говорити з епископом Богачевським, то він сказав мені, що він є для нас в Америці тим, чим був при австрійськім війську капітан для компанії. Як капітан закомендерував: **Габт ахт,** то всі жовніри мусіли стояти на габтахт. Так і хоче еп. Богачевський нами і священиками комендерувати. Але Америка, то не Австрія. Вже і слід пропав по австрійських капітанах і габтахтах. Ми вже досить натерпілися від ріжних капітанів і габтахтів за Австрії і, тепер хотілиби мати на американській землі вже раз: **Рут,** (Спочинь).

Священики не повинні боятися епископських бефелів і суспензи, коли ті прикази йдуть в розріз з тим, чого домагається нарід. Священики повинні отверто виступити і станути при народі.

Дмитро Федак
з Ню Йорку, Н. Й.

ЧОМУ Я ВИСТУПИВ З ПАРОХІЇ.

Якось здибає мене парохіяльний секретар та питає, чому я виступив з парохії. А я відповів: Церкви і віри я не вирікся, але доки будуть ґаздувати парохією і дієцезією рутенці, я з рутенцями не хочу мати нічого спільного. Хочете знати більше, читайте „Свободу", а як читаєте і не знаєте, то справте собі окуляри, то може скорше побачите, за що йде боротьба і чому я не держуся парохії.

А секретар каже: Та чого ви так побиваєтеся за тою Україною? Виж не хлоп а шляхтич. А я відповів: Що я шляхтич, це я знаю, але я знаю ще й те, чого ви не знаєте, а саме, що я шляхтич український а не польський. А як шляхтич і чоловік гоноровий, ще більше ненавиджу всяких рутенських наймитів і наших нещасних Ґріків.

Стефан Терлецький
з В. Істон, Па.

МІРКУВАННЯ ПЕРЕД КОНҐРЕСОМ.

Простий робітник взявся у нас до скликання церковного конґресу, щоби вирвати українську греко-католицьку церков з того зачарованого колеса, в якім вона опинилася в Америці завдяки чужим впливам.

Українська історія учить нас, що простий нарід вже нераз виратував себе і свою церкву. Покинули нас гетьмани, шляхта і високе духовенство та гнули карки перед Москвою і Варшавою за почести і маєтки і домагалися будувати матушку Расею або Польщу від моря до моря. А опущений всіми бідний нарід ховав в своїх серцях і в своїх піснях свою традицію, ховав рідну мову і свій обряд. Заховав ті перли, аж прийшли такі ґенії як Шевченко та Франко та розробили те, що наші роди славні і наше високе священство запропастило.

От і тепер відвічний наш ворог, що душить нашу волю, добирається і до нашої церкви. Иде давними дорогами. Для низів має нагайку, тюрми, погорду, переслідування і темноту, а для других почести, достоїнства, маєтки, добрі пенсії, золоті ордери і корони. Вороги шукають нових зрадників між духовною і світською інтеліґенцією. І знаходять їх. На Радянській Україні знаходить Москва Малоросів, а Польща знаходить на західно-українських землях Рутенців.

Все те треба мати на увазі, коли хто хоче орієнтуватися добре у наступі ворогів, коли хоче добре оцінити діяльність наших малоросів і рутенців.

У нас повинна бути одна мова. Не повинно виходити на таке, що: У владики два язики. Коли говориться з чужинцями, або виступається на Евхаристичнім Конґресі, то тоді чуємо про рутенського, візантійського пралата або Ґріка, а коли треба збирати між нашим народом доляри, тоді читаємо: „українська церков", „український епископ" і „українське духовенство".

Во це виглядає на маґію або комедію. Раз чоловік є Українцем, а раз Рутенцем — як і коли йому треба.

Тій то комедії треба доконче положити якийсь конець. А початок того кінця зможе зробити доперва таке авторитетне тіло, яким буде церковний конґрес.

Тож від щирого серця витаю той конґрес і всіх делеґатів. Радьте, Браття, шукайте виходу. „Борітеся — поборете, Вам Бог помагає". Будували Ви церкви і школи так заховайте те майно при собі. Будьте самі господарами на своїм обійстю, бо тільки тоді буде у нас своя правда і сила і воля.

Н. Навроцький
з Пасейк, Н. Дж.

НА КОНҐРЕС!

Коли ще денебудь яка українсько-католицька парохія не вибрала відпоручників на конґрес досі, то нехай вибере їх негайно на протязі оставших кількох днів, бо **Конґрес скликаний на 29-го ц. м.** Хто не хоче і не вміє постояти за права і привилеї своєї церкви, той не варта називатися вірним. Бо якаж то вірність, коли не боронить ся своєї церкви у пору напасти і занепаду! Якаж то віра у тих, яким байдуже, що двайцять тисяч душ перейшло на иншу віру?! Чи не буде то на совісти тих, які лінуються або не мають навіть такої малої відваги, щоби скликати мітинґ і вибрати делеґатів?!

Коли не полагодимо тепер церковної справи на конґресі, то наша церква перестане існувати! Це не страшки, але простий рахунок. У малій нашій епархії вже досі відкололося вісімнайцять церков! За рік або два розточиться решта! Нині кождий з нас розуміє, що уся ця траґедія нашої церкви це наслідок політики епископа Богачевського. Кождий з нас зачинає вже розуміти, що уся руїнницька робота д-ра Назарука в „Америці" і „Січи", ведена за благословенням і згодою епископа, розбила саме нашу церкву і нашу народну єдність. Кождий з нас вже бачить, куди вітер віє, куди нас хоче завести чорна рука польської інтриґи. Не даймося розбити! Боронім нашої церкви, нашого обряду, наших церковних привилеїв, боронім того усього, на що запоруку дав нам сам Рим. Не позвольмо орудіям Польщі загирити наших прав у католицькій церкві!

Тепер пора показати себе, у кого вартує щось свій нарід, кому дорога воля і честь своя і свого роду.

Не даймося застрашити у свобіднім краю. Покажім, що ми варта зватися і бути американськими горожанами!

Коли станемо всі разом, то покажемо панським підлиз-

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ.

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного).

(60)

— А ну-но, покажи свій кулак! — сказав Іван, з цікавостю вдивляючись в велитня.

Але велитень смотрів несміло, цемовби не розумів приказу.

— Чуєш дурню, — повторив Кольцо, — покажи кулак його царській милости!

— А як він мені за те голову зітне? — сказав велитень протяжно, і на глупім лици його виразився страх.

Цар засміявся і всі зібрані з трудом повстрималися від сміху.

— Дурню, дурню! — сказав Кольцо з гнівом:— був ти завсігди дурнем і тепер дурнем остався!

І освободивши великанського хлопягу з кольчуги, він притаскав його до престола і показав цареви його широку долоню, більше похожу на медвежу лапу, ніж як на людську руку.

— Не памятай йому, великий государю, його дурноти! Він в бесіді глупий, але до діла парень добрий. Він своїми руками царевича Маметкула полонив.

— Як його зовуть? — запитав Іван, вдивляючись чим раз уважнійше в хлопягу.

— А Митьком! — відрізав той добродушно.

— Погоди! — сказав Іван, пізнаючи нараз Митька: — чи ти не той самий, що в Слободі за Морозова бився і Хомяка оголоблею убив?

Митько глупо усміхнувся.

— Я тебе, дурня, з разу не пізнав, а тепер пригадую собі твою пику!

— А я тебе зараз пізнав! — відповів Митько з задоволенним видом: — ти на високім ослоні біля самого поля сидів!

Сим разом всі в голос засміялись.

— Спасибі тобі, — сказав Іван, — що не забув ти мене, малого чоловіка. Як же-се ти Маметкула в полон взяв?

—Животом привалив! — відповів Митько рівнодушно і не розуміючи, чому знову всі захохотались.

— Правда, — сказав Кольцо, споглядаючи на Митька, і торкаючи його незамітно ліктем, щоби він мовчав, але той зрозумів сей знак в противнім змислі.

— А се він мене з поля виволік — сказав Митько, тикнувши пальцем на атамана.

— Він тебе виволік? — запитав Іван Василевич, з задивом споглядаючи на Єрмакового товариша і посла. — А як же, — продовжав він, вдовляючися в него, — як же се ти казав, що ти ось перший раз в тім краю? Та погодн-но, братчику, ми здається, з тобою старі знакомі. Чи се не ти мені колись про Голубину Книгу розказував? Так, так, я тебе пізнаю! Та мабуть ти і Серебряного-то із тюрми випровадив. Як же то, Божий чоловіче, ти прозрів з того часу? Куди на богомілле ходив? До яких мощей дотикався?

І забавляючись заклопотанням Кольца, цар встромив в него проймаючий, допитливий погляд.

Кольцо спустив очи в землю.

— Ну, — сказав наконець цар, — що було, те було; а що минуло, те травою поросло. Розповідж мені тільки, чому ти після рязанського діла не схотів здатися на мою ласку враз з другими розбишаками?

— Великий государю, — відповів Кольцо, збираючи всю свою притомність духа, — не заслужив я ще тоді твоєї великої ласки. Стидно мені було тобі на очи показатись; а коли князь Микита Романович попровадив до тебе товаришів, я вернувся знову на Волгу, до Єрмака Тимофієвича, чи не дасть Бог послужити тобі якою новою службою!

— А поки-що обкрадав мої скарбони на кораблях і грабив моїх Кизилбашських послів на дорозі до Москви?

Лице Івана Василевича було більше насмішливе, ніж грізне. Від часу зухвалих подвигів Ваня Перстеня, або Івана Кольца минуло сімнайцять літ, а гнів царя не сягав в так далекі часи, коли не був він збуджений прямою обидою його особистого самолюбства.

(Конець буде).

Трістан Бернар.

СІЯМСЬКІ БЛИЗНЯТА АБО ІСТОРІЯ ОДНОГО ПОДРУЖА

Всі ви вчилися на память Ля Фонтенову казку, в якій умираючий старець напоминає свої діти, щоби жили в згоді, коли хочуть, щоби їм добре поводилося.

Кому близше до серця дасться прикласти ця рада, як не сіямським близнятам. Доки сіямські близнята жили вкупі, могли легко заробити на день тисячу франків, коли виступали в цирку. Колиж би їм упало до голови розділитися, то кождий з них ледви чи міг би заробити десять франків писанням адрес.

Я знав у Лондоні пару таких зрослих братів. Загально називають їх сіямськими близнюками, а наука називає їх ксіфопаґами. Але Едвард-Едмунд мали показний маєток і тому не потребували показувати себе як чудо природи.

Едвард родився тому двацятьпять літ у Менчестері.

Едмунд побачив денне світло майже в тойсам час і також у Менчестері.

В молодих літах вони були до себе так дуже подібні, що аж сміх. Так дуже, що люде, які не вміли розріжнити, що то лівий а що правий бік, не вміли їх розпізнати.

Але як вони підросли, зявилися у них великі моральні ріжниці. Едвард відзначався поважними, науковими прикметами, а Едмунд мав низькі інстинкти. Останньому подобалося в товаристві гільтаїв і пяниць. Нещасливий Едвард мусів із шкільним підручником у руці, йти за Едмундом до коршмів і ріжних нор. А як Едмунд заточувався пяний до дому, то Едвард, червоний зі сорому, мусів і собі заганяти качки, щоби не зранитися на зрослому місці.

Едвард вивчився на визначного вченого. Одначе довго не могли Едварда запросити на банкети наукових товариств, бо простакуватий Едмунд вже при зупі зачинав оповідати масні історії, що порядні люде звичайно роблять щойно після обіду.

Тамтого року Едвард старався о руку гарної і богатої молодої дівчини. Весілля відбулося вельми величаво. Хоч-не-хоч мусіли запросити й Едмунда, але він підчас весільного обряду поводився доволі бездоганно. Шваґрова заімпонувала йому. У весільному поході йшли: Едвардова жінка, сам Едвард, Едмунд і його дружка, в чвірку попри себе. Викликали загальне здивування.

В часі медових місяців свого брата Едмунд менше пив, уважав на слова й зодягався пристойно, бож виходив із жінщиною.

Молода жінка... чи я вже згадував, що вона називалася Сесилія?... мала великий вплив на Едмунда... За якийсь час сталося це, що часто діється, коли впустити до молодого подружа мущину. Між Сесилією і поганцем Едмундом навязалися заборонені взаємини.

Цілих шість місяців Едвард нічого не завважав.

Аж раз вкінці все виявляється.

Одного дня Едвард найшов листи в недобре примкненій шуфляді і так безперечно довідався, що його брат і його жінка обманюють його щодня.

Щож йому було тепер діяти?

Поєдинок із Едмундом противився анґлійським звичаям. Боявся також морочливих переговорів секундантів. Двобій пістолями на двацятьпять кроків віддалі був зовсім неможливий, так само двобій на шаблі, бо при такому двобої заборонено підходити занадто близько до противника.

Тай... поправді, що йому прийде з цього, як убє свого брата? Чи міг би потім дальше жити зі своєю жінкою? Вічно з тим трупом між ним і нею?

Сказав прийти Сесилії. — Від нині, — сказав він — не будете безчестити нашого подружа! Забирайтеся!

— Добре, — сказала вона.

— Добре, — сказав і собі Едмунд — я йду з нею.

Чоловік мусів піти за ними.

Едмунд уладив для Сесилії дуже виґідне мешкання.

А що вкінці між ксіфопаґами все кінчиться мирно, то всі троє жили уже щасливо зі собою.

Переклав
Михайло Ходорівський.

ням, що Христос не тільки для панів на світ прийшов. Докажім, що ми вміємо шанувати демократичний устрій, який учить, що управляти може тільки той, хто має за собою більшість, яка на те правління годиться.

Ми не раби, щоби нам накидали таку владу, яка іде на розріз із нашими народними та чоловічими почуваннями; ми не раби, аби слухати якогонебудь підніжка Варшави.

За церкву, за свободу, за найсвятіщі права іде боротьба, якої вислідом — конґрес.

Хтож є такий, що не схоче помогти до світлої побіди?

Ця побіда відгукнеться великою луною у старім краю і дасть відвагу нашим братам, щоб і вони розпочали боротьбу за подоптані права нашої церкви.

Надходячий конґрес то тільки початок зусилля, щоби вернути українсько - католицькій церкві усі права, які римський престол запоручив колись торжественно нашим прапрадідам.

Хоча ми бездержавний народ, ми пригадаємо Апостольській Столиці, що правда у Спасителя варта більше ніж насила, та що тую правду треба мати зарівно для бідних як і богатих, для державних і недержавних народів. Ми знаємо, що наша справа чиста і ясна, така, як Христова наука про любов для вбогих і понижених і длятого віримо, що Бог допоможе нам у нашому ділі. Але приповідка розумно каже: „На Бога уповай, а рук прикладай". І длятого кличу ще раз до всіх наших громад: **Присилайте на конґрес депутатів!**

Ґедеон Крупка.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Жеребецька Любов, від. 144, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що річні збори відбудуться в неділю, 26-го грудня, о год. 3-ій попол., в гали У. Н. Дому, 217 Іст 6-то ул. Обовязком кождого члена прибути на річні збори на означений час. Кождий член має вирівнати свої місячні вкладки. На мітінґу роздасться календарі У. Н. Союза на рік 1927. Проситься тих членів, котрі ще не жертвували на Сиротинець, щоби зложили свої жертви на сім мітінґу. Будемо принимати нових членів без вступного до Тов. і У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Стефан Шевців, предс.; Теодор Стельмах, кас.; Дмитро Чайка, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Свято Івана Франка.

Думка святковання памяти 10-ліття смерти І. Франка вирнула в нас як відрух солідарности на поклик Обєднання. Та активно видвигнув її гром. Пилип Парибус, член „Укр. Тов. Січ", відділ 282. У. Н. Союза на місячнім мітінґу ще дня 19. вересня. Таким чином „Українське Товариство Січ", від. 282. У. Н. Союза, будучи ініціятором святковання памяти смерти Івана Франка, запросило до спільної участи всі місцеві українські товариства. В підготованню свята взяли активну участь слідуючі орґанізації: „Українське Товариство Січ", від. 282. У. Н. Союза; „Запорожська Січ", від. 317. У. Н. Союза; Тов. ім. Стефана Мельничука, від. 53. У. Р. Союза та Укр. Амер. Клюб. Зі всіх названих товариств вибрано спільний комітет для підготовання концерту. Много було трудностий і перепон в зачатім ділі, та сильна воля таки довершила його. Концерт відбувся дня 21. листопада с. р.

Враження з концерту.

Питання, чи наш нарід культурний і способний, могли розвязати ті присутні, котрі були на концерті в десятьлітню річницю смерти І. Франка 21. падолиста с. р., в Сиракюз, Н. Й. Вже сама галя робить гарне враження, (на жаль, чужа не своя) сцена високо положена. В глибині сцени великий гарний образ І. Франка—літ 50 його життя. Кругом образу вінець з зелени. На вінку широка чорна лента в виді довгого, в низу отвореного прямокутника спадаючого своїми кінцями аж в низ стіни. На ленті виписано великими білими буквами: „...Життя Його зустріло тернами невзгод, а смерть Його безсмертєм зустріла..."

Скоро всі місця заповнились, предсідатель святочного комітету гром. Осухівський пояснив в гарних словах значіння концерту, після чого хор відспівав сумну стрілецьку пісню, „Видиш, брате мій". На пояснення гром. Осухівського, що піснею тою відпроваджували наші Січові Стрільці своїх товаришів на вічний спочинок, та що і ми цею піснею співаємо наче „Вічную память" І. Франкови, всі присутні стоячи вислухали цю пісню зі зворушенням. Святочну бесіду про життє і діяльність І. Франка виголосив гром. М. Безкоровайний. Він в своїй майже годинній бесіді представив присутним картину життя І. Франка та ті умови, серед яких він незломний духом виводив наш народ з неволі безпросвітної тьми, неволі рабства і покори на широкий шлях поступу, на шлях науки, позитивної праці, в той Канаан вселюдської свободи і щастя. Бесіду його переривано многими оплесками.

Дальшими точками концерту були хорові пісні, як „Чорна ріля ізорана..." та инші. Несподівано для присутних гр. Осухівський подає до відома, що зараз виступить зі скрипковим сольом молоденький Українець, студент консерваторії Сиракюзського Університету, гром. Ільчук. Присутні з одушевленнєм приняли нашого молодого музика. Гром. Ільчук, при акомпаніяменті Mr. Rid-а відіграв дещо з „Наталки Полтавки" з таким чуттям, що присутні своїми оплесками змусили його знов заграти. Тим разом гром. Ільчук заграв якусь італійську мельодію. Після чергової хорової пісні, гр. Бедзеш віддеклямувала дуже гарно поему І. Франка „Пісне". З чуттем і силою віддеклямував гром. І. Лесюк „Каменярі". „...Лупайте цю скалу! Нехай ні жар ні холод не спинить вас! — пронеслось по просторій гали і дрожжю стрепенуло присутних. На естраді появляється знов молоденький і симпатичний скрипак, гром. Ільчук. На цей раз грає гимн Сиракюзського Університету. Мінорні звуки скрипки і акорди пяна злялись в одно русло величавої симфонії. Оплескам не було кінця.

Гром. О. Шмокалюк віддеклямував з піднесенням „Вічний революціонер". По його поставі і натхненню було видно, що він дійсно вірить, що немає в світі тої сили, щоб в бігу його, того непереможного духа правди, спинила.

Гром. Сеньків віддеклямувала поему І. Франка „В дорогу". Деклямація ця випала слабшою не тому, що гром. Сеньків є слабшою декляматоркою, а тому, що лиш три дні перед концертом одержала вона деклямацію до виучення. Треба однак підчеркнути, що гром. Сеньків не лиш є доброю декляматоркою, але і доброю співачкою. Після цего хор відспівав „Далека Ти а близька нам...", а присутні піснею „Ще не вмерла Україна" закінчили величавий концерт.

Та виходити з галі не було ні в кого охоти. Переходячи до характеристики самого концерту як цілости, треба віддати справедливість комітетови свята, що був він поставлений на небувалу ще досі в Сиракюз, Н. Й., висоту. Надзвичайна тишина, чого майже нема нігде між нашим народом в Америці, скупчення уваги присутних на всі точки програми, безнастанні оплески потверджують, що концерт дійсно вдавсь висше всякого сподівання, та що присутні були вдоволені. На особливе признання заслугує діриґент хору, Українець з Великої України, гром. Луковський, який так вишколив хор, що всі хорові пісні випали мельодійно і гарно. Честь і слава співачкам і співакам, що своїми голосами звеличали память нашого Мойсея і Каменяра.

. . . .

Многі були звані на це наше всенародне, велике свято. Та не всі були вибрані на нім...

Не говорю вже про позамісцевих, бо ті якраз були вибрані — явились досить великим числом. Та не хотіли бути вибраними таки „наші" місцеві громадяне. Не хотіли вони всі явитись на ту вечерю, на яку приготовлено корм для духа. Щож, чи будемо ганьбити їх? Ні. Скажемо лише то, що було сказано в святочній бесіді концерту: Да будет їм прощено, бо не знають вони, що творять. Та мимо того всі місця сидячі були заняті. Бачилось і чулось, що сиракюзькі Українці зробили щось таке, чого ще тут не було ніколи. Чулось, що дух Великого Каменяра натхнув цю благородну частину нашого громадянства, бо концерт відбувсь надзвичайно величаво і культурно. І коли згадую нині той концерт, тих співачок і співаків в українських народніх строях, бесідників, декляматорів, молодого нашого скрипака, то хочу крикнути всею груддю: Честь і слава Тобі, свідома частино української сиракюзської громади! Яке гарне і високе діло Ти зробила. А скільки ще зробити можеш. Аж жаль подумати, щоб такі гарні співачки і співаки розійшлись по домах тай пірнули знова в супокій забуття. Аджеж роботи ще богато в переді. Сумно і соромно признаватись, що галі в нас немає. Аджеж „Українське Товариство Січ" від. 282. має свій дім гарний і лоту вартости кільканайцять тисяч. Має і гаражів кілька на авта, які наймає в рент, а місця, деб могли всі сходитись для розривки, для піднесення духа, як не було так і таки нема. „Укр. Тов. Січ" від. 282. У. Н. Союза веде перед в громадській роботі. Хочемо всі вірити, що воно заведе нас і до свого українського, великого Народного Дому. „Укр. Тов. Січ", від. 282. У. Н. С., лупайже скоро ту скалу під будову свого дому. Лупай же, поки твої діти ще не відцурались тебе в чужих „денсінґ голах". „Українське Тов. Січ", від. 282. У. Н. С., веди нас до того важного діла, не гаючи ні хвильки часу. Бо буде каяття, та вороття не буде. Бо ще рік, ще два, будувати не буде для кого, бо найбільший скарб будучности, діти твої спиняться під чужим дахом з тілом і з душею. Тому: все вперед, всі враз до „Українського Народного Дому".

Учасник.

В. Кедровський.

ПОЕМА ІВАНА ФРАНКА „МОЙСЕЙ"

(3)

За те, що ти народе, не хочеш слухати Божого заповіту й картаєш кращих своїх людей, піддаючись дешевій та злобній аґітації ріжних псевдопатріотів:

„... Тебе
Так товквтиме Єгова,
Поки змякнеш на губку й спіймеш
Ікру Божого слова".

Своїми пророчими очима Іван Франко предбачив той страшний час в історії поневоленого народа, коли він, „стовчений на губку", починає знову відроджуватися, починає розуміти те Боже слово, що кликало його до життя, до боротьби за визволення з національного й соціяльного рабства. Великий Іван Франко своїм пророчим зорос предбачав, що нарід український переживатиме страшні часи нечуваного катування. З того катування він вийде обновленим, мов на страшному огнищі, й отворяться йому очі.

Аби скорше ті очи отворились, аби певнійшою, твердійшою ходою поневолений нарід наближався до свого визволення, пророк кличе його стати реалістом: не літати десь далеко у мріях, а робити свою визвольну працю на кождому кроці сучасного життя.

„Ти далеко в минуле глядиш
І в будущі дороги,
Та на близькі терни та пеньки
Все збиватимеш ноги".

Отож, народе! — кличе поет, — твердо й обережно ступай на свому шляху визволення, а не:

„Наче кінь той здичілий летиш
У безодню з розгону"...

І голос остороги лунає з уст пророка. Він немовби то говорить: Стережись, народе, щоби ти не загасив в собі Божого духа, не загасив Божої іскри, що хоч в страшних муках, хоч по крівавому шляху, але всеж веде тебе до воскресення!

Коли той огонь духа, та Божа іскра загасне в твоїй душі, то й сам Бог тебе покине:

Як розтоптану красу змию,
Що здихає на шляху!

Цими словами поет говорить народови: „Хочеш життя, хочеш визволення, борись і не дайся, аби тебе розтоптали мов змию на шляху. Боротьба за розкріпощення твоє, боротьба за визволення і незалежний розвиток твого духа — це Божий заповіт, який ти мусиш виконати, якщо не хочеш здихати розчавленою змиєю!"

Над утворенням підстав для такого всебічного визволення українського народа й працював все своє життя Іван Франко.

Частина X—XI

Тут поет-пророк змальовує своє внутрішнє почуття, свої внутрішні переживання, а перед всім свою любов до свого обездоленого народа.

Він громить своїм могутнім словом нарід за те, що зледащів, легко піддається зневірі, яку сіють серед нього ріжні нахабники й дурні без путя й чести.

Тамті вселють у душу народню зневіру, роспуку, гасячи в сей спосіб огонь святої боротьби. Пророк всеж гаряче любить свій нарід не може, щоби не:

Затремтіло щось людське, мягке
В старім серці пророка.

Тут поет підноситься на самі вершини любови до свого народа. Любов переходить у нього в натхнений екстаз. В словах його чується немовби гістеричне ридання цеї любови. Так любити може лише серце великого подвижника. Лише серце ґенія. Тільки одно серце пророка може пламеніти такою безмежною святою любовю, яка криється під такими словами:

„О, Ізраілю, як би ти знав,
Чого в серці тім повно!
Якби знав, як люблю я тебе,
Як люблю невимовно!"

Ізраїль — то український народ, якого любить Іван Франко так, що навіть він, ґеній слова, не може висловити тої любови, така вона безмежна, така глибока.

„Ти мій рід, ти дитина моя,
Ти вся честь моя й слава,
В тобі дух мій, будуще моє,
І краса і держава".

„Я люблю тебе дужче, повнійш,
Ніж сам Бог наш Єгова".

Доказом такої безмежної любови є й те, що:

„Я-ж весь від свій, весь труд тобі
[дав".

Мало того, він все своє життя не тільки був тим терном і здобував простори для свого народу. Він не тільки украшав порожні ділянки народного життя та оберігав своїми шпичками народ свій від нападів, давав захист і оборону покривдженим, але й був добровільним слугою народу свого:

„Я без вибору став твій слуга,
Лиш з любови і туги".

Коли навіть сам Бог Єгова чекає від тебе служення йому:

„І коли він жадає кадил
І похвали й пошани,
Я від тебе невдячність прийму
І наруги і рани".

Що може бути вище такої жертвенної любови? Так може любити лише серце великого ґенія-пророка.

Як „віра без діл мертва єсть", так і любов без діл мертва. Вона лежить скарбом, заритим у глибині без користи і вжитку. У Івана Франка любов була до свого народу жива, творча:

„Я-ж весь вік свій, весь труд тобі дав
У незломнім завзяттю, —
Підеш ти у мандрівку століть
З мого духа печаттю".

Як не намагаються духи тьми стерти з українського народа дух Франкової печаті, не згасити їм сили того духа. І чим далі, тим більше український нарід буде розуміти свого великого пророка й оборонця. Він століття буде мандрувати з печаттю духа свого національного ґенія.

В любові своїй Іван Франко не ідеалізував українського народа, а любив його таким, яким він був. Любив зі всіма його хибами. Це ще більше підносить та освячує жертвенність його любови.

Він говорив народови українському:

„Бо люблю я тебе не лише
За твою добру вдачу,
А й за хиби та злоби твої,
Хоч над ними і плачу".

Хоч як пророк любить свій народ:

„А проте покидаю.

„Бо вже близька година моя,
Та остання, незнана".

Готуючись до своєї близької смерти, пророк з сумом говорить:

„Так бажалось там з вами входить
Серед трубного грому!
Та смирив мене Бог..."

А тобі, народе мій, до обіцяної землі

„... увійти
Доведеться самому".

Аби приготовити себе в далеку дорогу, він хотів би відійти в пустелю, на самотину від свого народа. Відходячи, дає він такий заповіт молодому поколінню, яке просить його, старого дідуся, трохи побавитися з ним та росповісти казку:

„Гарно, діти, будуйте свій мур!"

„Добре, дітки! Вбивайте усіх
Скорпіонів ви сміло!"

Це значить: не майте жалю до всіх скорпіонів, які несуть вам їдь, отруту та вбивають життя живе. Але до безборонних і слабих майте серце добре, ласкаве.

„Але зайчиків ви віднесіть
Там назад, де спіймали".

Живіть, набирайтесь розуму й сили, щоби бути готовими до того часу, коли:

„В життєвому пориві
Появиться вам кущ огняний,
Як мені на Хориві".

Той кущ огняний вкаже вам шлях, яким маєте вести свій народ, щоби вивести його з пітьми неволі.

Будьте завжди готові до того:

Щоб як поклик настане,
Ви могли щиросердно сказать:
„Я готовий, о Пане!"

Такий зоповіт полишив Іван Франко кожному свідомому українському серцю. Кожному, в кого бється живчик любови до свого народа, до свого рідного краю. Сам він був усе своє многострадальне життя тим прикладом святим для инших наших сучасників та будучих поколінь.

Частина XII—XX.

В цих частях Іван Франко оповідає про розмову Мойсея з Богом і його молитву, а далі про жах тих людей, що, не слухаючи пророка, всеж бояться гніву Божого, бояться почути слова обвинувачення з уст свого пророка. З сього душевного стану народних мас виходить таке, що нарід і любить і боїться й ненавидить пророка. В масі він не має сталого почуття, ні одної думки.

Серед такої товпи поет-пророк чується одиноким:

„Обгорнула мене самота,
Як те море безкрає".

Він почувається незрозумілим.

„Мов планета блудна я лечу
В таємничу безодню,
І один чую дотик іще —
Дивну руку Господню".

В той час, коли на рідних землях

„Тихо скрізь і замовкли уста" —

лиш один він, народний пророк, чув „дотик" і „дивну руку Господню". Знову молить він Бога, щоби Той дав йому свіжі сили, свіжий запал до дальшої праці, бо, каже він, хоч:

„Сорок літ я трудився, навчав,
Весь загублений в Тобі,
Щоб з рабів тих зробити народ
По Твоїй уподобі".

Але всеж, не дивлячись на таку велику, святу працю, що

„Сорок літ мов коваль я клепав
Їх серця і сумління",

всеж нарід його не зрозумів і, затравлений ріжними Авіронами й Датанами він, ґеній нашого народу:

„І до того дійшов, що уйшов
Від їх кпин і каміння".

Якоїб не був великої сили волі чоловік, яким би подвижницьким характером він не визначався, всеж буває завжди межа людському терпінню й посвяті. Навіть сам Христос в городі Ґетсиманськім молив Бога відвернути чашу страждання і уже на хресті знову на хвилинку стратив силу свого духа і голосно вимовив: „Боже мій, Боже мій, на що ти мене лишив!"

(Дальше буде).

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА за місяць листопад 1926 року.

ВІДДІЛ 57.

Бр. св. Петра і Павла в Когус, Н. Й.

Жертва з каси відділу ... $25.00
Жертви від членів ... 26.50

Разом $51.50

Афинович Антін $1.00
Афинович Атанас 1.00
Варга Іван 1.00
Бавар Григорій 1.00
Дзяйда Йосиф 1.00
Дзяйда Петро 1.00
Габура Григорій 1.00
Гуреш Петро 1.00
Лозінський Йосиф 1.00
Лозинська Марія 1.00
Михаляк Іван 1.00
Недільський Григорій 1.00
Партак Василь 1.00
Петрик Михайло 1.00
Вареника Кирило 1.00
Жмуд Вартоломій 1.00
Паляк Стефан 1.00
Афинович Михалина 1.00
Филяк Семен 1.00
Лучковець Сидор 1.00
Любінський Василь 1.00
Ропицький Петро 1.00
Столяр Павлина 1.00
Столяр Іван 1.00
Злобочаний Данило 1.00
Тимко Микола 1.00

ВІДДІЛ 59.

Тов. Українська Січ в Брідж-порт, Конн.

Жертва з каси відділу ... $25.00
Жертви від части членів проголошено.
Дієлано від членів ... 6.00

Разом $31.00

Вингренович Михайло ... $ 50
Злінський Петро 1.00
Левкович Петро 1.00
Кузів Іван 1.00
Кузів Василь 1.00
Никорчук Никола 1.00
Підлуський Василь 50

Замітка: — В звіті, проголошенім в жовтні 1926 р. пропущено Підлуський Йосиф $1.00, а має бути Підлуський Василь 50 ц. і проголошено $1.50.

ВІДДІЛ 66.

Бр. св. Андрея Первозванного в Ню Йорку, Н. Й.

Жертва з каси відділу ... $25.00
Жертви від членів ... 43.00

Разом $68.00

Бугера Іван $1.00
Біндас Терентій 1.00
Босий Василь 1.00
Вогера Василь 1.00
Вісляк Іван 1.00
Дацко Василь 1.00
Дубас Андрій 1.00
Драган Яким 1.00
Дідока Теодор 1.00
Федяник Леон 1.00
Федяник Микола 1.00
Філь Антін 1.00
Гандзюк Михайло 1.00
Бандзюк Катерина 1.00
Гнатяк Іван 1.00
Лазорчик Іван 1.00
Мацюк Теодор 1.00
Наконечний Олекса 2.00
Павлюк Данило 1.00
Стефанів Федір 1.00
Стельмах Антін 1.00
Сухий Михайло 1.00
Верескульський 1.00
Гриковська Ева 1.00
Биндас Данило 1.00
Цомпель Яків 1.00
Дубас Теодор 2.00
Зинюк Олекса 1.00
Куриник Дмитро 1.00
Данилюк Никола 1.00
Пелешак Петро 1.00
Кульброн Йосиф 1.00
Затик Павло 1.00
Гнат Теодор 1.00
Чучна Іван 1.00
Понак Онуфрій 1.00
Гайдай Семен 1.00
Бурак Олекса 1.00
Пийко Титус 1.00
Дубас Іван 1.00

ВІДДІЛ 77.

Бр. св. Стефана в Йорквіл, Огайо.

Жертва з каси відділу ... $ —
Жертви від части членів проголошено.
Дієлано від членів ... 12.00

Разом $12.00

Швек Григорій $1.00
Філяс Микола 1.00
Яремко Стефан 1.00
Мартиняк Стефан 1.00
Мурин Михайло 1.00
Станько Дмитро 1.00
Телевак Стефан 1.00
Яремко Василь 1.00
Костел Яків 1.00
Новаковський Василь 1.00
Станько Іван 1.00

ВІДДІЛ 81.

Бр. св. Петра і Павла в Кортіс Бей, Мд.

Замітка: — В звіті, проголошенім в жовтні 1926 р. пропущено Букага Вас. $1.00

ВІДДІЛ 87.

Бр. св. Василія Великого в Ланкестер, Н. Й.

Жертва з каси і від части членів проголошено.
Від членів дієлано ... $2.75

Разом $2.75

Бочнович Матій $ 25
Кінь Теодор 1.00
Кирик Стефан 50
Тарасик Андрій 75
Трояновський Василь 25

ВІДДІЛ 91.

Бр. св. Володимира в Мініс Ракс, Па.

Жертва з каси і від части членів проголошено.
Від членів дієлано ... $12.60

Разом $12.60

Дюк Семко $ 25
Дюк Анастазія 50
Гресяк Марія 1.00
Костецький І. Семеон 1.00
Ковальчук Николай 1.00
Кричевський Людвик 1.00
Либа Розалія 1.00
Сендега Марія 35
Струс Константин 25
Солончак Катерина 1.00
Шедні Николай 25
Бараник Катерина 1.00
Марцин Анна 1.00
Косяк Марія 1.00
Лапида Зофія 1.00
Литвин Марія 1.00

ВІДДІЛ 95.

Бр. св. Димитрія в Назарет, Па.

Жертва з каси і від части членів проголошено.
Від членів дієлано ... $13.00

Разом $13.00

Норлій Іван $1.00
Норлій Павло 1.00
Гурінь Марія 1.00
Креш Василь 1.00
Креш Настя 1.00
Куць Стах 1.00
Куць Анастазія 1.00
Миськів Михайло 1.00
Парубочий Іван 1.00
Романишин Матвій 1.00
Славик Олекса 1.00
Коваляцк Семен 1.00
Славик Тацьо 1.00

ВІДДІЛ 98.

Бр. св. Володимира в Шенандоа, Па.

Жертва з каси відділу ... $25.00
Жертви від членів ... —

Разом $25.00

ВІДДІЛ 106.

Бр. св. Володимира в Філаделфії, Па.

Жертва з каси і від части членів проголошено.
Від членів дієлано ... $50.70

Разом $50.70

Винах Николай $5.00
Ковалик Іван 5.00
Мицак Дмитро 1.00
Оріховський Стах 1.70
Симський Олекса 1.00
Смолига Никола 1.00
Котила Петро 5.00
Феснак Захарко 2.00
Юркiв Стефан 5.00
Козарський Мих. 3.00
Лопушанський Василь 1.00
Мартин Юрко 5.00
Захарко Іван 4.00
Ключник Антін 2.00
Мельник Андрій 5.00

Замітка: — В звіті, проголошенім в жовтні 1926 р., пропущено Слободян Стефан $3.00. Проголошено Белюх Василь $3.00, має бути $5.00.

ВІДДІЛ 118.

Тов. Богдана Хмельницького в И. С. Пітсбург, Па.

Жертва з каси відділу ... $27.00
Жертви від членів ... 23.00

Разом $50.00

Вуйцік Михайло $2.00
Боднар Михайло 1.00
Цьох Іван 1.00
Хитра Григорій 1.00
Дикий Василь 1.00
Добрянський Петро 1.00
Лапінський Григорій 1.00
Маланяк Юліян 2.00
Мельник Стефан 1.00
Мочан Михайло 1.00
Набережний Іван 1.00
Роздій Ілько 1.00
Сарахман Михайло 1.00
Станько Василь 2.00
Вороха Дмитро 1.00
Сенько Теодор 1.00
Геча Юрко 1.00
Кость Василь 1.00
Медянка Іван 1.00
Пайкош Стефан 1.00

ВІДДІЛ 120.

Бр. св. О. Николая в Вудлавн, Па.

Жертва з каси відділу ... $25.00
Часть жертв від членів проголошено.
Від членів дієлано ... 33.00

Разом $58.00

Антонік Текля $ 50
Бур Федуня 1.00
Борейко Іван 1.00
Данько Василь 1.00
Добош Катерина 1.00
Гайк Василь 1.00
Гадяк Іван 1.00
Тимко Стефан 1.00
Ятчишин Кость 1.00
Ятчишин Анна 1.00
Ліво Василь 1.00
Кинь Анастазія 1.00
Кичан Михайло 1.00
Кобаль Ілько 1.00
Корнецька Олена 50
Корецький Антін 1.00
Мокринин Василь 1.00
Монастирська Михалина 1.00
Перон Василь 1.00
Перун Анастазія 1.00
Пласконос Семен 1.00
Рент Марія 1.00
Семенчук Михайло 1.00
Сенько Панько 1.00
Вавро Сидор 1.00
Вавро Катерина 1.00
Заріцький Іван 1.00
Щерба Василь 1.00
Антоник Онуфрій 1.00
Монастирський Василь 1.00
Бур Іван 1.00
Постол Йосиф 1.00
Вавро Мілька 1.00

ВІДДІЛ 123.

Сестр. Пресв. Богородиці в Скрентон, Па.

Жертва з каси відділу ... $10.00
Жертви від членів ... 30.00

Разом $40.00

Білецький Іван $1.00
Булик Ілько 1.00
Бовтюх Олекса 5.00
Бриндзя Михайло 1.00
Драган Дмитро 1.00
Дорош Михайло 1.00
Хабаль Матвій 1.00
Гришко Ілько 1.00
Гришко Марія 1.00
Яворський Ілько 1.00
Яворська Танька 1.00
Яцун Марія 1.00
Яцун Дмитро 1.00
Николишак Тимко 1.00
Пліцка Василь 1.00
Шигінський Михайло 1.00
Тарас Мелания 1.00
Тарас Іван 1.00
Тарас Анна 1.00
Волощук Михаїл 2.00
Медвідь Стефан 1.00
Булик Ілько 1.00
Мищук Карпо 1.00

ВІДДІЛ 129.

Тов. Просвіти в Вайтстон, Л. Ай., Н. Й.

Жертва з каси відділу ... $15.00
Жертви від членів ... 13.75

Разом $28.75

Луців Михайло $1.00
Мороз Василь 1.00
Покришка Михайло 5.00
Салабай Роман 1.00
Ткач Іван 1.00
Бойко Роман 1.00
Голошецький Іван 1.00
Гарасимів Михайло 1.00
Пазан Григорій 75
Чолій Іван 1.00

ВІДДІЛ 130.

Бр. св. Володимира в Ню Йорку, Н. Й.

Жертва з каси і від части членів проголошено.
Дієлано від членів ... $9.00

Разом $9.00

Полтавський Константин $1.00
Сурмач Мирон 1.00
Одинський Мирон 1.00
Максимюк Іван 1.00
Тимців Михайл 1.00
Кричкевич Андрій 1.00
Шалок Катерина 1.00
Сенько Гавриїл 1.00
Підгайний Никола 1.00

(Дальше буде).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

З вечерка на старокраєві цілі.

За ініціятивою деяких одиниць рішило наше товариство „Просвіта", від. 312 У. Н. Союза, уладили вечерок, щоби в той спосіб зібрати дещо на допомогу старому краєви та нашій визвольній боротьбі.

Вечерок той відбувся дня 20. листопада, а чистий дохід з него виносив $39. На тім самім вечерку зібрано ще $5 на памятник Івана Франка. Ціла збірка виносила отже $44. Вислано її до Обєднання з таким призначенням: по $13 на інвалідів, боевий фонд і на Рідну Школу, а $5 на памятник Франка.

Семен Цап, секр.

КОГУС, Н. Й.

Дохід з листопадового свята.

Дня 7. листопада відбулося в тутешній громаді листопадове свято, з якого дохід виносив $83.22.

Квоту ту відослано до Обєднання і призначено по половині на інвалідів і політичних вязнів.

Данило Зальопаний.

БРІСТОЛ, КОНН.

З хрестин на інвалідів.

На хрестинах в гром. Івана і Анни Бубрин чесні гості не забули і за старий край та зложили на інвалідів $7.75.

Жертвували по $1.: І. Бубрин, І. Прухницький; по 50 ц.: О. Каламін, І. Сенцьо, Т. Кінаш, М. Зазуляк, Ева Каламін, Т. Гарасим, А. Губчик, К. Кінаш; по 25 ц.: І. Герент, М. Губчик і Стефан, Іван, Анна, Мері, Катерина Кінаш.

Гроші вислано до Обєднання.

Кум.

ВОТЕРБУРИ, КОНН.

Памятають за Сиротинець і старий край.

Громадяни: Дмитро Демянович і Михайло Павелчак зложили по $20, себто разом $40 і переслали до Обєднання, зазначуючи, що половину призначують на сиротинець У. Н. Союза, а другу половину просять вислати до старого краю як допомогу нашим рідним поневоленим братам.

ДЕ ГАРКАВЕНКО БУДЕ БОРОТИСЬ.

ГАРКАВЕНКО БОРЕТЬСЯ В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Перша борба Гаркавенка в Джерзи Ситі, Н. Дж. відбудеться у вівторок, 4-го січня 1927 р. у Вікторі Гол, ріг Гендерсон і Йорк ул., також будуть виступати другі відомі борці. Борба Гаркавенка в Джерзи Ситі викликує велике зацікавлення.

Бляика Баранова.

ЖІНКА В ГОСПОДАРСЬКОМУ ЖИТТЮ.

Питання жіночої праці стало в останньому десятиліттю предметом широких міркувань.

Розвій економічно-господарських відносин приніс зі собою зміну становища жінки в економічному життю, хоча праця жінки, як така, не є ніякою новою проблемою. Кождий нарід має працюючу жінку.

Вже в старинних часах в руках жінки спочивало не тільки домашне господарство, але і домашній промисл для потреб родини, а саме: шиття, прядення, ткання полотна і т. д.

З розвоєм модерної техніки, промислу і торговлі — силою річи змінилося становище жінки в господарськім життю народа. Тепер фабрики достарчають артикули домашньої потреби по значно дешевших цінах і зробили хатній промисл майже зайвим. Великий промисл і торговля втягнули у свій крутіж жінку і користають з її праці.

Не маючи повних горожанських і політичних прав до часу останньої всесвітньої війни, — жінки не могли поправити свого економічного становища. Щойно у світовій війні, коли жінка стала самостійно працювати в урядах, провадити промислові і торговельні підприємства — зросло зрозуміння вартости жіночої праці.

Вибір звання жінки — це одно з найважніщих питань сучасної жіночої справи, над якою і нам слід застановитись.

Очевидно, велику ролю грає питання, чи нація є державною, чи поневоленою. Виключне учення нашої жіночої молоді по гімназіях, учительських семинаріях та унівеситетах — показалось під цю пору для нас, як недержавної нації, вповні непрактичним, бо з тих наук дуже тяжко дістати нині хліба. Наше молоде жіноче покоління повинно в першій мірі звернути свою увагу на науки практичних фахів.

Якуж широку царину для жіночої праці дає кравецтво, шиття біля, вишивання, килимарство, коронкарство, трикотарство, гафт, модиарство, фризієрство, роблення штучних квітів і т. д.

Тому для фахового вишколення жіночих сил ми повинні основувати наші приватні промислові і торговельні школи і курси.

Лише десь-не-десь чуємо про нашу кравчиню — а деж наші модиярки, килимарки, гафтярки і т. д.? — Цей промисл на нашій землі виключно в чужих руках. Чужі, в більшій части нам національно ворожі, жінки мають гарний заробіток — а тимчасом наші молоді дівчата роками чекають на „посаду"!

ЯК ПІДНЕСТИ МОРАЛЬНО НАШУ МОЛОДІЖ?

Загально підносяться безнастанні нарікання на молодіж, а саме, що у неї мораль щораз низче паде — а звісна річ, що яка молодіж, така будучність народу. Томуто так часто чуємо скрізь тривожне питання: що дальше буде — до чого це доведе?

Та нарікання не накличемо долі ні собі, ні тій бідній молодіжи, якій війна і її оконечні наслідки нанесли тільки матеріяльної і моральної шкоди.

Молодіж з природи річи вразлива дуже так на добре, як і на зле — тому і не диво, що воєнне зіпсуття находить в душі молодежи такий сильний відгомін.

Та тим погубним впливам треба протиділати, треба молодіж, цю бідну жертву воєнних і повоєнних часів — духово піднести. А який на те спосіб?

В однім зі своїх творів каже Гете, що **музика повинна бути найважніщою підоймою виховання**, бо вона веде до добрих діл. Шекспір, цей великий знавець людської душі, є тої думки, що чоловік, який не відчуває краси пісні, є спосібний до всього злого.

„Занепад музики спричинює упадок добрих обичаїв і веде до занепаду держави" — сказав Плято.

А яку ролю у вихованню нашої молодіжи займає наука музики, хоть наш нарід ніби такий „співолюбний", наділений таким субтельним слухом, як мало котрий нарід, що науку музики і співу так незвичайно улекшує?

А прецінь музика це найблагороднійша розривка, а ще така найкраще виповнює молодіжи час поза шкільною наукою, захищує молодіж від гляданя за такими розривками, які наносять їй моральну шкоду, а нераз навіть рішають про її будучність.

Музика розбуджує і образує естетичні почування, які в високій мірі пособляють розвоєви почувань моральних — вона робить чоловіка ніжним в поведенію і діланнію. А чи вихователі з цим числяться?

На жаль — звичайно так буває, — що науку музики ставиться у нас на послідний плян, бо — мовляв — це „люксус" у теперішньому вихованню молодежи. Навпаки — навіть буває і так, що за любов до музики мусить молодіж потерпіти, зносити за це докори, бо **люди не розуміють і тому не доцінюють чудового впливу музики на душу молодіжи і тим чином стають прямо самі перепоною до її кращого виховання.**

Тому у нас пропадає тільки талантів з обсягу музики, які би могли піднести уровень нашої культури а тимсамим здобути між своїми і чужими признаннє і пошану для нашого народу.

Тому нехай родичі не жалують гроша на науку музики, а вміло веденою рукою, для своїх доньок, а головно для синів, яких думки слід спрямувати на щось вищого, ідеального, а тим покладуть основу до духового відродження молодіжи.

Любов до пісні родить чисту думку, гарне слово і діло.

Ольга Ціпановська.
(Перем. „Укр. Голос").

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ